

Hållbarhetsprogram i kommunal planering: mål, styrning & uppföljning i ett paket

Anna Seffel & Emma Holmberg
Ekologigruppen

Ekologigruppen

- Medarbetarägt och oberoende företag
- Kontor i Stockholm, Uppsala, Gotland, Lund
- Tvärvetenskaplig kompetens: biologer, landskapsarkitekter, planeringsarkitekter, samhällsplanerare, geografer, ingenjörer
- Kunder såväl inom offentlig som privat sektor

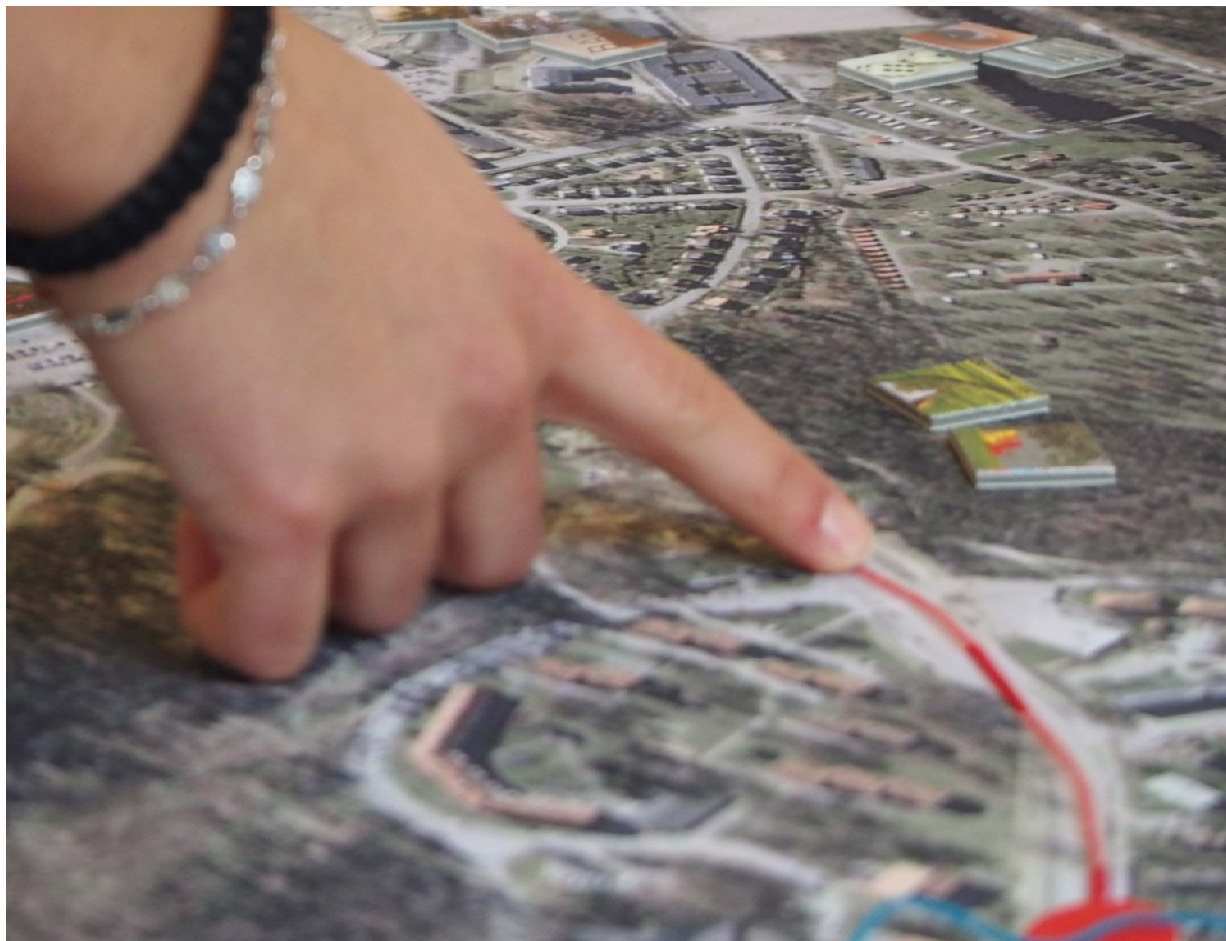
Experter på samspelet mellan
naturen och människan

Upplägg

- Vad är ett hållbarhetsprogram?
- Exempel från olika skalor;
 - Hållbarhetsprogram för ÖP
 - Hållbarhetsprogram för planprogram
 - Hållbarhetsprogram för detaljplan
- Erfarenheter från våra arbeten
 - Skillnad mellan skalor
 - Framgångsfaktorer
 - Funderingar

Vad är ett hållbarhetsprogram?

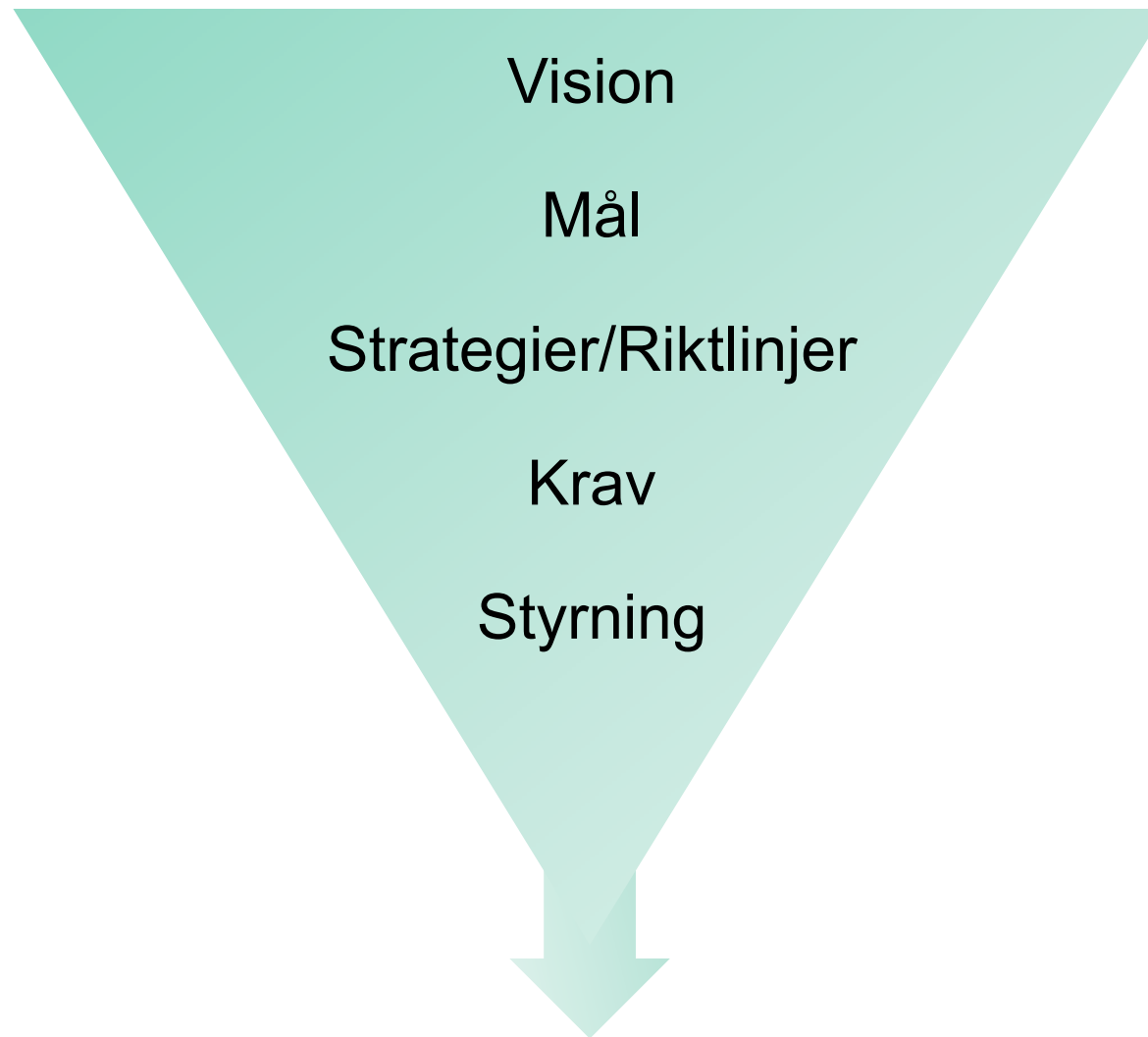
Hållbarhetsprogram syftar till att säkerställa hållbarheten hela vägen till genomförande

Ett viktigt syfte är att strukturera hållbarhetsarbetet och motivera olika aktörer

Vad är ett hållbarhetsprogram?

Övergripande struktur/innehåll

- Framtidsbilden – Planens vision och mål
- Lokala förutsättningar/möjligheter
- Riktlinjer/strategier för att nå målen
- Åtgärdstabeller med styrning

Hållbarhetsprogram
Hagby äng & kulle,
Österåkers kommun
Granskningssversion
20 juni 2019

SOCIAL HÅLLBARHET GRÖNSTRUKTUR FÖR REKREATION · KULTURMILJÖ OCH IDENTITET · MÖTEN, TRYGGHET OCH LOKALT ENGAGEMANG · HÄLSA OCH SÄKERHET

Kulturmiljö och identitet

När en stadsdel har en tydlig och positiv identitet underlättar det för de boende att identifiera sig med platsen och känna samhörighet med de andra som bor där. En tydlig identitet kan bidra till att långsiktiga sociala strukturer skapas. En tydlig och positiv identitet kan också vara viktig för den lokala bostadsmarknaden.

En plats identitet beror av dess karaktär rent geografiskt, landskapets former och naturmiljö, men också i allra högsta grad av kulturella ytt-
ringar och av de boendes vardagsliv. Både platsens historiska och
nutida användning präglar landskapet och är viktiga för identitetska-
pandet.

Förutsättningar och möjligheter

De långa siktlinjerna över golfbanan mot Husbykullen och platsens
långa historia som jordbruksmark, samt fornlämningar och kulturhis-
toriskt intressanta lämningar ger förutsättningar för att bidra till en ny
identitet för området.

Framtidsbild

Framtidsbild

- Bebyggelsen i Hagby äng och kulle ska anpassas till landskapet genom att siktlinjer över golfbanan och det öppna landskapet mot Husbykullen bevaras.
- Fornlämningar och kulturhistoriskt intressanta lämningar liksom biologiska kulturav såsom åkerholmar bevaras, synliggörs och tillgängliggörs i de nya parkerna och offentliga rum.

Riktlinjer

Kulturhistorisk anknytning

Referens till Översiktsplanen

- Vårda och tillgängliggör kommunens kulturmiljöer (Österåkers kommun, 2018:71).
- Bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer (Österåkers kommun, 2018:71).
- Ta hänsyn till fornlämningar vid planläggning (Österåkers kommun, 2018:71).

Fornlämningar och andra kulturhistoriskt intressanta lämningar är i planförslaget på prickad mark vilket betyder attområdet inte får bebyggas.

Anpassning till landskapet

Referens till Översiktsplanen

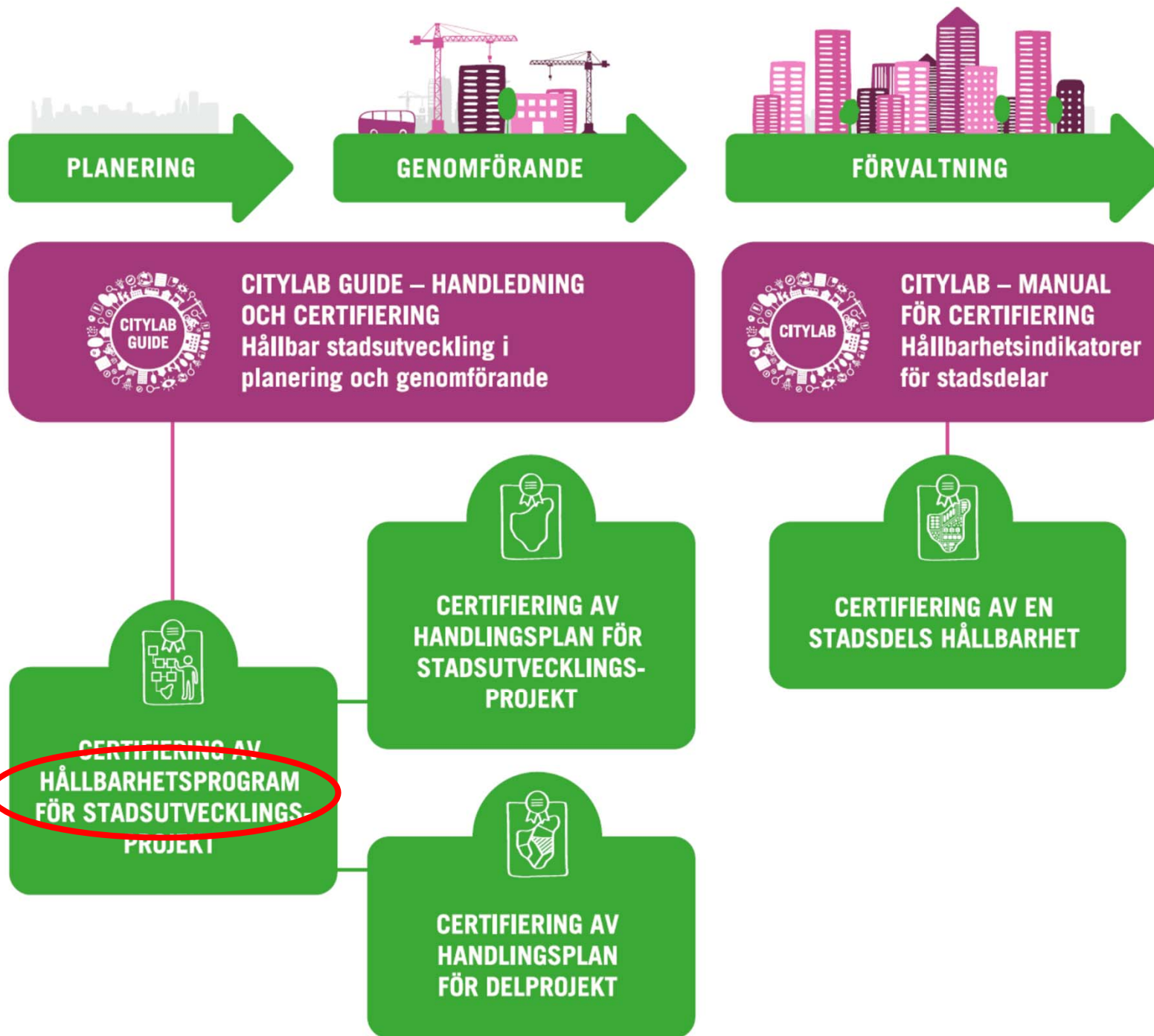
- Beakta landskapbilden i planeringen (Österåkers kommun, 2018:71).

Byggnader ska anpassas till att bevara siktlinjer mot Husby kulle och över golfbanan och dagvattendammen för att bevara intrycket av det öppna odlingslandskapet. Planområdet sluttar mot golfbanan och anpassning av bebyggelsen till topografin har skett så att hushöjder avtar närmare golfbanan.

Utrymme för samtida och spontana kulturyttringar

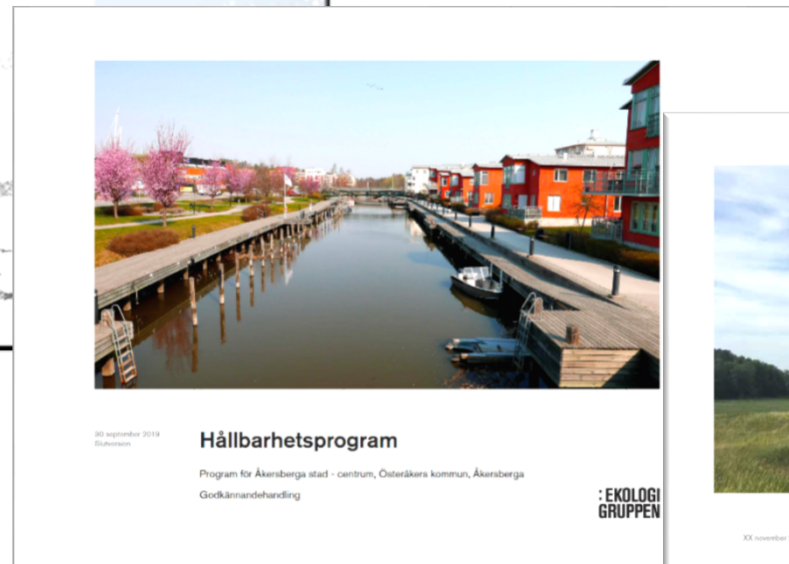
Referens till Översiktsplanen

- Planera för ett stort och tillgängligt utbud av lokaler för kultur och andra kulturytor (Österåkers kommun, 2018:71).

Hållbarhetsprogram i olika skalor

1. Översiktsplan: Österåker
2. Planprogram: Åkersberga stad - centrum
3. Detaljplan: Hagby äng och kulle

Hållbarhetsprogram för Österåkers översiktsplan

- Sveriges första hållbarhetsprogram för översiktsplan snart färdigt!
- Översiktsplan och hållbarhetsbedömning redan framtagna

Checklista Översiktsplan 2040 Österåker Planeringsstrategier, riktlinjer och åtaganden

Planeringsstrategi: Hållbara transportsystem

Definition av planeringsstrategin

Bidra till hållbart resande i kommunen och regionen genom utveckling av hållbara och effektiva transportsystem där gång, cykel och kollektivtrafik gynnas. Befintliga transportsystem ställs om för att främja mer hållbara transporter.

Mål

”Transportsystemet utvecklas effektivt, hållbart och underlättar för de människor som bor i, arbetar i och vill besöka Österåker.” (sid. 21)

Planeringsstrategin har delats upp i följande delstrategier:

- Hållbara och effektiva transportsystem
- Gynna gångtrafikanter & cyklister
- Gynna kollektivtrafiken

Hållbara och effektiva transportsystem

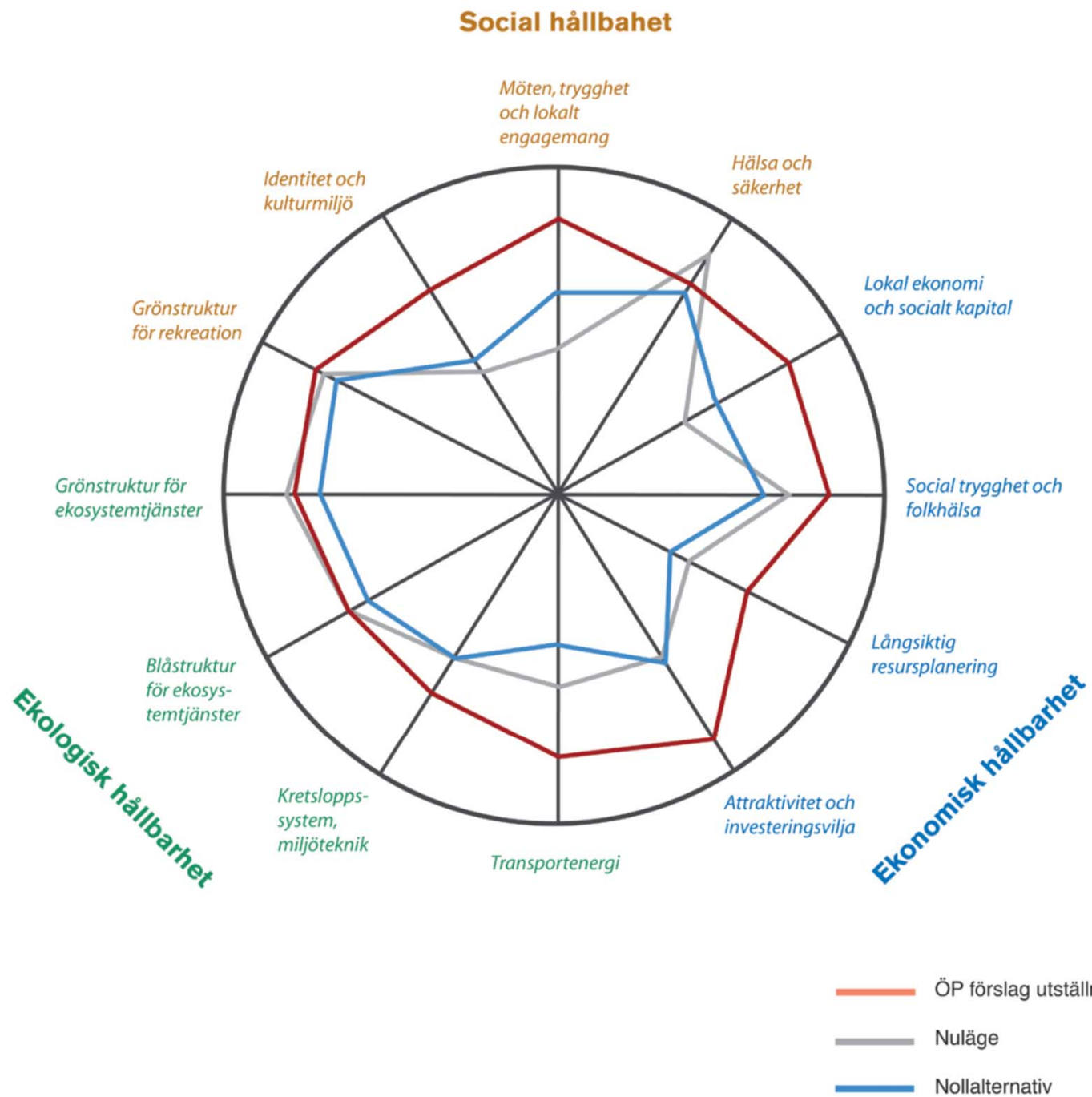
Riktlinje: Verka för ett transportsystem som bidrar till utvecklingen av en levande skärgård (61)

- Förutsättningar att bo och arbeta på landsbygden och i skärgården ska förbättras genom planläggning, utbyggnad av teknisk försörjning och transportsystem, samt genom att stärka lokala knutpunkter. (33)
- Skapa en hållbar godshandtering och infrastruktur för båtar. (61)
- Utred bryggor för gods- och persontransporter. (63)
- Ingmarsö och Husarö ska utvecklas som kärnområde när det gäller utbud av samhällsservice och transportmöjligheter... (54)
- Kommunen ska arbeta för att transportmöjligheterna mellan repelpunkt ~~och~~ samt mellan andra ~~och~~ i skärgården, utanför kommunen, utvecklas. (54)
- Samverka regionalt för att stärka transportsystemet i skärgården.
- Verka för en utvecklad båttrafik året runt. (61)
- Utveckla transportsambandet Roslags-Kulla-Ljusterö-Ingmarsö (63)

Riktlinje: Möjliggör hållbara resmönster (s. 61)

- Den fysiska utformningen av transportsystemet ska göra det lätt att välja hållbara transporter (sid. 61).
- Bebyggelseutvecklingen sker främst i Åkersberga stad, kring Roslagsbanans stationer samt i lokala knutpunkter. (32)
- ...verka för en tillgång av bilpooler och samåkningstjänster. (61)

Hållbarhetsprogrammets upplägg

Del 1. Bakgrund till programmet och en introduktion till hållbarhetsbegreppet.

Del 2. Beskrivning av översiktsplanens åtaganden för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, samt checklistor med åtaganden som gäller hela Österåkers kommun.

Del 3. Beskrivning av och checklistor för åtaganden för hållbarhet för översiktsplanens olika utvecklingsområden

Hållbarhetsprogram för
Österåker översiktsplan 2040

Grönstruktur för ekosystemtjänster	Sida i ÖP	Geografisk relevans	Styrning	Kommentar
Grönstrukturen i kommunen förtydligas och görs mer tillgänglig med hjälp av bland annat gröna entréer och tydliga gränser mellan natur och bebyggelse.	20	Tärnanområdet		
Ny bebyggelse på jordbruksmark bör undvikas.	34	Landsbygd		
Inom områden med särskilda natur- eller kulturvärden ställs högre krav på lokalisering och utformning.	34	Landsbygd		
Barriärer som väg 276, Roslagsbanan och Åkers kanal ska överbyggas genom till exempel passager för gång-och cykel och faunapassager för djur.	43			
Stor hänsyn ska tas till jordbruksmark och befintliga kultur- och naturvärden.	50			
Hänsyn ska tas till Storstockholms gröna kilar (sammanhängande tätortsnära naturområden som finns utpekade i RUFS 2010) och den kommunala grönstrukturen i kommunen ska utvecklas.	66	Tärnanområdet		
Den regionala och kommunala grönstrukturen ska utvecklas i samklang och förstärka varandra.	66	Tärnanområdet		
På bland annat Österåkers fastland, norr och nordost om Åkersberga samt på Ljusterö och öarna, föreslås stor hänsyn tas till kultur- och naturvärden samt jordbruksmark.	74			
Vid Östanå, Roslags-Kulla och Wira föreslås utveckling ske. Vid exploatering ska detta ske på ett sätt som inte skadar riksintresset.	106	Tärnanområdet		
Blåstruktur för ekosystemtjänster	Sida i ÖP	Geografisk relevans	Styrning	Kommentar
Smedbyåns vattendrag utvecklas med åtgärder för främjande av fisk och vattenmiljö.	68			
Loåns vattendrag utvecklas med åtgärder för främjande av fisk och vattenmiljö.	68			
Kretsloppssystem och miljöteknik	Sida i ÖP	Geografisk relevans	Styrning	Kommentar
I översiktsplanen tas inte platsspecifika åtaganden kopplade till kretsloppssystem och miljöteknik upp för område D. För generella åtaganden se sid. 22-23.				

TEMA: Ekosystemtjänster

Vi är beroende av naturens tjänster

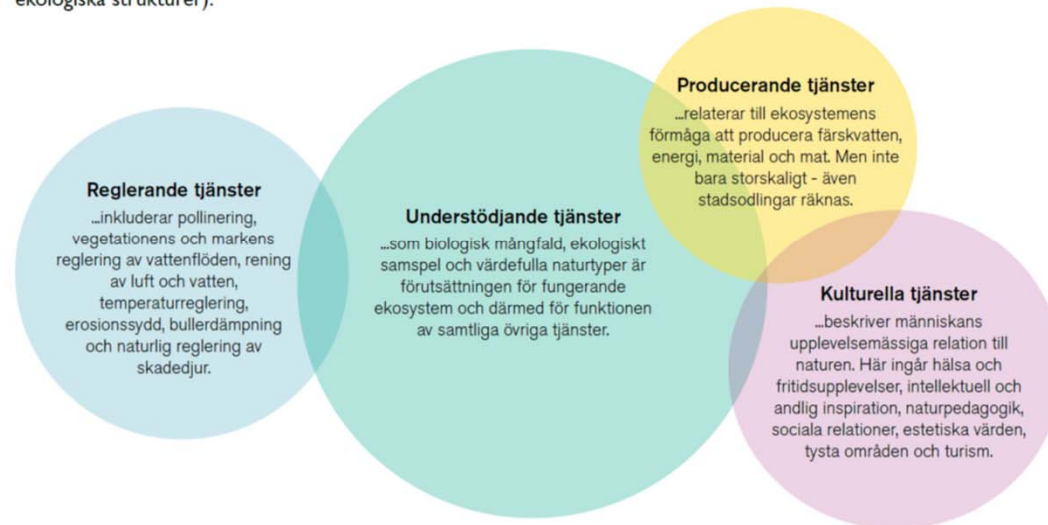
Ekosystemtjänster är alla de varor och tjänster som produceras av jordens ekosystem, både de vilda och de mänskligt påverkade. Vissa tjänster skulle kanske gå att ersätta med tekniska system eller mänsklig arbetskraft, men det medför ofta stora kostnader. Samtidigt finns det ett stort antal tjänster som är livsnödvändiga för vår överlevnad och som inte är möjliga att utföra på något annat sätt, vilket gör att de blir ovärderliga. Biologisk mångfald är grundläggande för människans och naturens fortlevnad på jorden och nödvändig för att de andra tjänsterna ska fungera. Den pågående förlusten av arter och deras habitat, både på lokal, regional och global nivå, hotar alltså våra samhällen och vår välfärd. Vi behöver därför ge utrymme för en grön- och blåstruktur med biologisk mångfald som i sin tur ger förutsättningar för övriga ekosystemtjänster.

Ekosystemtjänster är viktiga för vår hälsa

Ekosystemtjänster ger förutsättningar för en hälsosam och trygg miljö för oss människor. Den stödjande tjänsten fotosyntes ger oss syre, och de reglerande tjänsterna luftrening, luftväxling och skuggning skapar ett lokalt klimat där vi mår bra. De kulturella tjänsterna, bl.a. attraktiva rekreationsmiljöer, ger både fysiskt och psykiskt välmående. Forskning visar att vistelse i gröna miljöer har stor betydelse både för mental och fysisk hälsa, och ger positiva effekter på exempelvis vanliga folksjukdomar som stress och hjärt- och kärlsjukdomar.

Planera för ekosystemtjänster

Kommunal planering, utveckling och förvaltning behöver ta hänsyn till ekosystemtjänster. När grönskan räknas som en strategisk investering skapas attraktiva platser för de människor som bor i och besöker kommunen, samtidigt som kostnader för t.ex. vattenrening och klimatanpassning kan minskas. Ett viktigt verktyg i planeringen är att kartlägga befintliga ekosystemtjänster och därefter analysera vilka tjänster som behöver sparas (genom att skydda ekologiska strukturer), vilka som behöver stärkas (t.ex. genom anpassad skötsel) och vilka som behöver skapas (genom att tillföra ekologiska strukturer).

Ur översiktsplanen

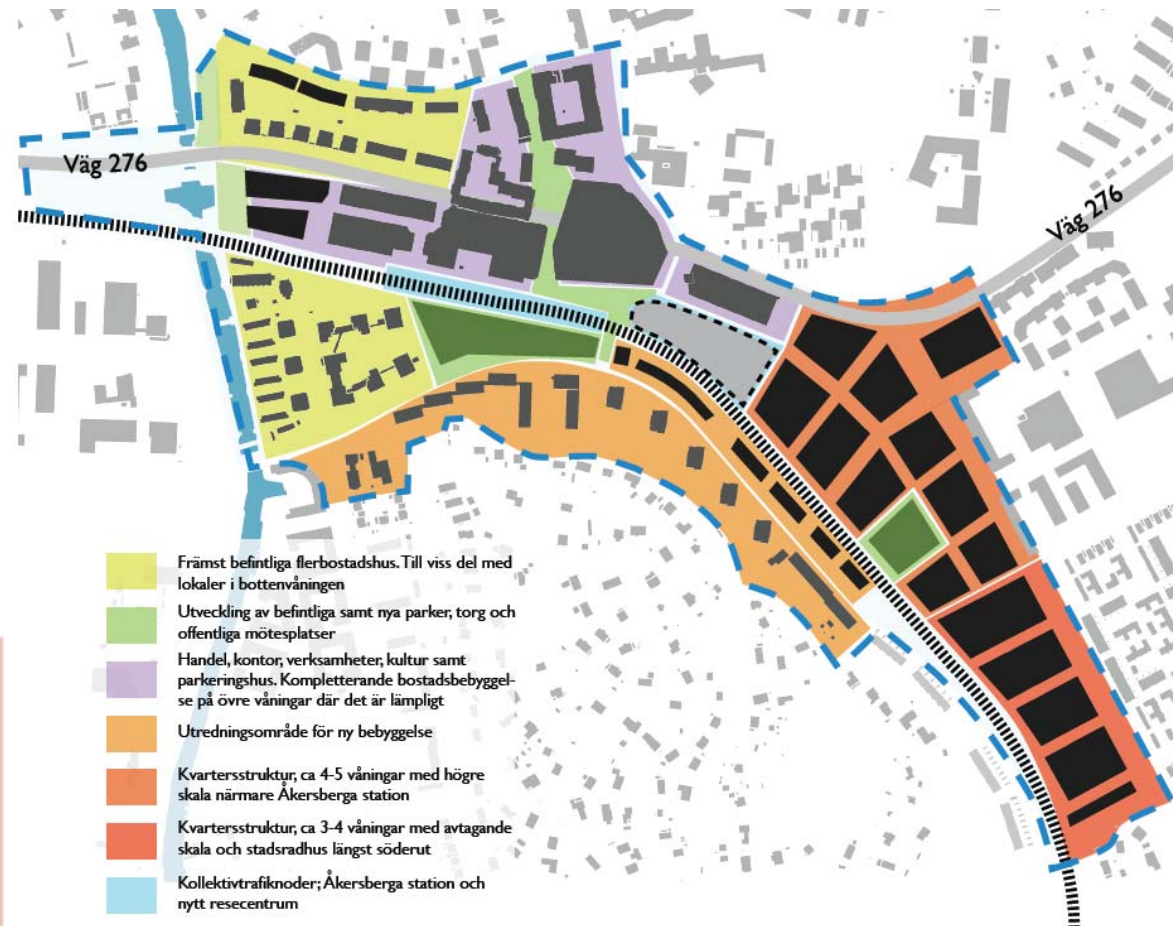
En av översiktsplanens riktlinjer (s. 74) är att planera för god tillgång på ytor för ekologiska funktioner för att stärka kommunens resiliens. Exempel på sådana funktioner är jordbruksmark, ytor för dagvattenrening och översvämning, samt områden för biologisk mångfald och rekreationsområden. Översiktsplanen anger att kommunen ska arbeta strategiskt med att skapa tillräcklig kapacitet för viktiga ekosystemtjänster, genom att på översiktlig eller områdesnivå analysera tillgång och behov av olika tjänster (s. 75). Vid planläggning ska behovet av parkmark, offentliga ytor, en sammanhängande grönstruktur och ekosystemtjänster beaktas (s. 79).

Frågor på vägen

- Finns en strategi/metod för integrering av ekosystemtjänster i planeringsprocesser i olika nivåer?
- Bidrar bebyggelseutvecklingen till att större landskap för ekosystemtjänster kan hållas samman?
- Bevaras och stärks särskilt viktiga befintliga ekosystem, både på land och i vatten, för att kunna tillhandahålla ekosystemtjänster?
- Bevaras fungerande ekologiska spridningssamband? Sparas ytor som kan bidra till att i framtiden stärka spridningssamband i områden där sambanden i dagsläget är svaga?
- Nyttjas ekosystemtjänster för att skapa hälsosamma bebyggelsemiljöer, t.ex. för luftrening bullerreducering och reglering av lokalklimat?
- Nyttjas ekosystemtjänster för fördröjning och rening av dagvatten, och som skydd mot översvämningar vid skyfall?
- Ges den urbana grönstrukturen mångfunktionalitet, det vill säga en bredd av olika ekosystemtjänster? Finns tillräckliga ytor för att tillhandahålla ekosystemtjänster inom den urbana strukturen?

Hållbarhetsprogram för Program för Åkersberga stad - centrum

Visionen om Åkersberga –
en attraktiv och modern
stad med småstadskaraktär
och tydlig koppling till
vattnet.

Processen

Planprogram inför godkännande;

- Det fanns redan vision-mål-strategier-fokuspunkter
- HP säkrar upp den ambition som beskrivs i planprogrammet

Hållbarhetsbedömning parallellt

- Ett processverktyg för att fånga upp vad som behöver säkras upp i kommande detaljplaner
- Förslag på ytterligare åtgärder
- Utgör ett stöd för att stärka hållbarheten ytterligare i de fortsatta planprocesser.

Planprogrammets mål

1. *En tät och attraktiv stadskärna med stationen som navet*
2. *Åkersberga möter vattnet och utvecklar skärgårdsidentiteten*
3. *Stadskärna för kreativitet och företagande*
4. *En god livsmiljö och trygg och säker stad*

Hållbarhetsprogrammets upplägg utgår från planprogrammets mål, strategier och fokuspunkter

Åtgärdstabeller med styrning

- Kommande detaljplaner

- Planbestämmelser
- Ambitioner som ska beskrivas i planbeskrivning
- Utredningar som behöver tas fram

- Kommande gestaltningsprogram

- Utformning och placering av byggnaders, allmänna platser, stråk, gårdar, ekologiska strukturer m.m.

- Kommande avtal

- i exploaterings-/markanvisningsavtal
- Avtal med fastighetsägare, trafikförvaltningen

- Övrigt

- Andra styrande dokument
- Dialoger/samverkan
- Projektering
- Tillstånd

MÅL 1 - EN TÄT OCH ATTRAKTIV STADSKÄRNA MED STATIONEN SOM NAVET

Tabell 1. Fortsättning från föregående sida. Åtgärder kopplade till mål 1. Om någon åtgärd inte utförs ska i kommande planprocess ska detta motiveras.

	Åtgärder	Detaljplan	Gestalttningsprogram	Avtal
	<i>En stad för alla med småskaliga funktionsblandade kvarter, levande stadsgator och attraktiva mötesplatser</i>			
1.7	Det befintliga parkeringshuset väster om centrumbyggnaderna kompletteras med lokaler för att bidra med rörelse i området.	Möjlighet till verksamhetslokaler regleras i plankarta.r.	Utformning av lokaler i parkeringshuset. Gäller både Stationsgränd och Stationsvägen.	
1.8	Stråk förstärks och tydliggörs (se figur 2); 1. Mellan Storängstorget/Lennart Neckmans väg. 2. Södra passagen norr om centrum- byggnaden. 3. Väster om den västra centrumbyggnaden, över väg 276. 4. Stationsvägen-Storängstorget-Bergavägen Stråket ska vara en tydlig entré till centrum. 5. Kvarteret Skutan - Åkers kana. En ny gågata med vattnet som målpunkt skapas, parkeringshuset och dess fasader har en attraktiv utformning. <i>Detta stråk är även av stor betydelse för att nå mål 2.</i> 6. Lennart Neckmans väg. Stråket trafiksäkras. Entréer till centrum längs stråket är tydliga.	I detaljplaneskedet utreds hur stråken kan stärkas/tydliggöras. Trafiksäkerhetsaspekter utreds för stråk 6. Plankartan anger planbestämmelser om lokaler i bottenvåningar (stråk 1, 2) Breddningen av stråket regleras på plankarta (stråk 3, 4, 5, 6)	Beskrivning av hur stråket bör utformas ska lyftas i gestalttningsprogram. Parkeringshusets utformning (stråk 5) beskrivs också. Gestaltning för trafiksäkerhet tydliggörs (stråk 6)	Eventuella exploateringsavtal eller markanvisningsavtal ska verka för att stråk ska utformas i enlighet med gestalttningsprogram.
1.9	Mötesplatsernas fysiska tillgänglighet ska säkras genom val av markmaterial och anpassade lutningar. Hela stadsdelen ska vara tillgänglighetsanpassad enligt PBL, Boverkets byggregler och Tillgänglighet på allmänna platser (Boverket).	Planbeskrivningen ska beskriva de ambitioner som finns kring tillgänglighetsanpassning. Plankarta anger höjdsättning.	Beskrivning av mötesplatsernas utformning, inkl. hur markmaterial och lutningar utformas med avseende på tillgänglighet.	Exploateringsavtal eller markanvisningsavtal ska verka för att gestaltning ska ske i enlighet med angivna råd/regler och utformas i enlighet med gestalttningsprogram
1.10	Bostadsgårdarna ska vara gröna. På varje bostads innergård ska det finnas en lektya och utöver den får det gärna finnas någon annan typ av gemenskapshöjande yta. Där gårdarna riskerar att bli små kan takterrasser fungera som komplement till gården. Dessa ska vara lättillgängliga och attraktiva.	Plankartan anger storlek på gårdar. Andel hårdgjord yta regleras i plankarta. Plankartan anger planbestämmelser för takterrasser.	Beskrivning av bostadsgårdars och terrassernas utformning.	Gårdarnas utformning regleras i markanvisningsavtal.
	Ljussättningen på gården ska utformas med omsorg för att skapa en trygg och trivsamt miljö.	Bebyggelsens höjd för att säkerställa tillgång till soljus utreds och fastställs sedan i planen.		
1.11	Kvartersmark och allmän platsmark omfattas av krav på GYF (Grönytefaktor).		Gestalttningsprogrammet bör belysa hur gestaltning kan se ut i praktiken för att GYF ska uppfyllas.	Krav på GYF verkas för i markanvisnings-/exploateringsavtal.

HP Detaljplan Hagby äng & kulle

Exempel från pågående projekt i Österåker

24 oktober 2019
Slutversion

Hållbarhetsbedömning för
detaljplanerna Hagby äng och
kulle, etapp 1 och 2,
granskningsskede

19 november 2019

Hållbarhetsprogram

för detaljplan för Hagby äng och kulle, Österåkers kommun
Beslutad 2019-11-01

Ekologi
GRUPPEN

- Processen – efter samråd, begränsade dialogmöjligheter
- Hållbarhetsbedömning & program parallellt
- Syfte med HP: säkerställa de viktigaste hållbarhetsaspekterna.
- 2 workshops
 - Gestaltning och orienterbarhet kopplat till hållbarhet
 - Planens syfte, hållbarhet och möjligheter att reglera i plan.

Exempel från pågående projekt, detaljplan

SOCIAL HÅLLBARHET GRÖNSTRUKTUR FÖR REKREATION - KULTURMILJÖ OCH IDENTITET - MÖTEN, TRYGGHET OCH LOKALT ENGAGEMANG - HÄLSA OCH SÄKERHET

Hållbarhetsprogram
Hagby äng & kulle,
Österåkers kommun
Granskningversion
25 juni 2019

I planen bör lokaler och ytor för kulturella och sociala verksamheter skapas. Ambitionen kring användningen bör diskuteras i planhandlingarna och regleras i avtal.

Referens till översiktsplanen

- Planera för ett stort och tillgängligt utbud av lokaler för kultur och andra kulturytor för att skapa utrymme för samtida och spontana kulturyrningar (Österåkers kommun 2018: 84).
- Vid planläggning ska offentlig utsmyckning och konst beaktas (Österåkers kommun 2018: 84).

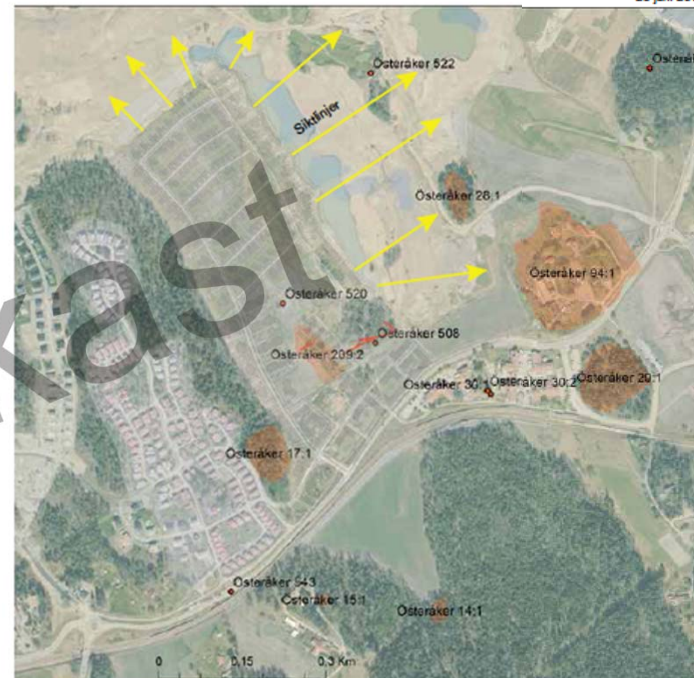
En tillskapad egen identitet

Planen har ambitionen att skapa en småstadskänsla. En lokal identitet är mycket viktig för hållbarheten då stadsdelen ska locka boende och verksamma till ett kollektivtrafiknära läge med relativt hög täthet i jämförelse med omgivande bostadsområde.

Genom att inspireras av platsens agrara historia och formlämnningar i utformning av byggnader, offentliga rum och offentlig konst kan en historisk kontinuitet stärkas i identiteten samt skapa ett eget uttryck för utvecklingen i Hagby äng och kulle.

Långa siktlinjer över planområdet mot norr.

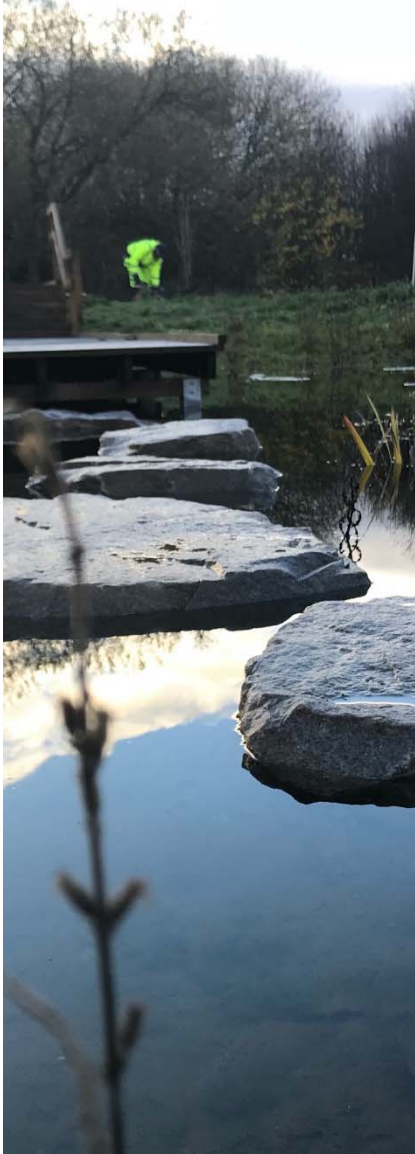
Karta med siktlinjer från detalplaneområdet.

Krav

Kulturhistorisk anknytning	Styrning detaljplan	Styrning gestaltungsprogram	Styrning skötselplan och övrig styrning	Styrning markanvisningsavtal alt. övriga avtal
Områdets fornlämnningar och kulturhistoriskt intressanta lämningar ska utgöra en del av rekreationsvärdena i området genom att tillgängliggöras och förses med informationsskyltar.	Naturområdet med fornlämningen markeras som natur i plankartan. Stigar anges i illustrationsplanen. Fornlämningen markeras i plankarta och omfattas också av skydd enligt kulturmiljölagen. Illustrationsplanen anger kulturhistoriska platser.	Förslag till namn på torg, parker, platser och gator knyter an till kulturhistoriska element i närområdet. Beskrivning av utformning av kulturhistoriska platser för att förstärka möjligheten att uppläsa historiska samband.	Skötsel av fornlämningsområdet, stigar och informationsskyltar.	Utformningen av allmänna platser, gator och anläggningar regleras i exploateringsavtalet och följer intentionerna i gestaltungsprogrammet.
Biologiska kulturarv ska bevaras, detta innefattar åkerholmar och grova träd. Tillskapandet av alléer bidrar till framtida biologiska kulturarv.	Åkerholme skyddas med naturbestämmelse. Gamla träd i skyddas som natur. Planbeskrivningen anger allé längs gatan. Prickmark för planerad öppen yta.		Skötsel av åkerholma	
Anpassning till landskapet	Styrning detaljplan	Styrning gestaltungsprogram	Styrning skötselplan och övrig styrning	Styrning markanvisningsavtal alt. övriga avtal
Befintliga landskapsformer ska bevaras och storskaliga sprängningar och utfyllning som förändrar upplevelsen av topografin ska inte tillåtas för att bevara karaktären av ett jordbrukslandskap.	Plankartan anger gatuhöjder. Plankartan ska innehålla bestämmelser om nivåer för kvartersmark, för att inte utfyllnad eller sprängning ska ske.	Riktlinjer för hur landskapsanpassningar bör hanteras.		
Byggnader inom området ska placeras så att upplevelsen av topografin bevaras.	Plankartan anger max byggnadshöjd.	Riktlinjer för hur landskapsanpassningar bör hanteras.		
Stränder ska hållas öppna och tillgängliggöras med strandpromenad och anlagd stig.	Plankarta anger område med skyddsbestämmelse natur. G/C-väg anges på plankarta. Stig anges i illustrationsplan.	Beskrivning av G/C-vägens karaktär och mått.		
Stadsdelen ska utformas med tydliga rörelsestråk och siktlinjer mot golfbanan.	Plankartan visar hur bebyggelse, gator och G/C-vägar struktureras så att tydliga siktlinjer uppstår mot golfbanan.	Beskrivning av hur gator och G/C-vägar utformas för att möjliggöra siktlinjer.		
En strandpromenad ska möjliggöra god vattenkontakt längs dammen.	Plankartan visar hur bostäderna förhåller sig till strandpromenaden.	Beskrivning av strandpromenadens karaktär.		

Detaljeringsgrad i olika skalor

ÖP	▪ Pedagogiskt dokument, "checklista" över kommunens åtaganden. ▪ styrning utifrån befintliga dokument som kopplar till ÖP.
Program	▪ Styrning som krävs i <u>kommande</u> detaljplaner, gestaltungsprogram, avtal m.m. ▪ Ytterligare utredningar som behöver tas fram ▪ <i>Framåtsyftande– viktigt att precisera men inte låsa</i>
Detaljplan	▪ Ytterligare precisering för aktuell plan. Ofta väldigt konkreta lösningar och hur de ska styras.

Styrkor med hållbarhetsprogram

- Definierar vad hållbarhet betyder
 - reder ut övergripande hållbarhetsbegrepp
 - ställer krav kring åtgärder/genomförande

- Gemensamt underlag för kommun och ev. byggaktörer
- Kompletterar den formella planprocessen

Kan användas för att följa upp att planens ambitioner genomförs.

MKB vs HP

MKB/
HB

*Pekpinnar
?*

- Input, vad behöver fångas upp
- Motiverar åtaganden

- Input till/tydliggör bedömning
- Minskar osäkerhet bedömningar

Hållbarhets-
program

Pepp?

Erfarenheter

- Process är viktig för slutresultatet
 - HP tas fram parallellt med planen, från tidigt skede
 - Syfte och förväntningar på hållbarhetsprogrammet
 - Förankring - Gemensamma workshops med exploatör/kommun om konkreta utformningar
- Kräver en bredd av kompetenser och samarbeten/förankring över kommunens olika enheter

Funderingar

- Heltäckande inom hållbarhet?
- Detaljeringsgrad/ambitionsnivå?
- Syftet?
- Användbarhet för olika nivåer?

Tack!